

Kartläggning
av kända missbrukare
i
Åtvidaberg, 2007

Anna Södergren
Samordnare för kommunens alkohol- drog- och
brottsförebyggande arbete

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	3
BAKGRUND	4
METOD	4
RESULTAT	5
ANALYS/DISKUSSION	9

SAMMANFATTNING

Antalet kända missbrukare i Åtvidaberg har minskat från 39 personer, 27 män och 12 kvinnor 2004 till 29 personer, 24 män och 5 kvinnor 2005 och till 26 personer 2006, 21 män och fem kvinnor.

Under 2006 har det skett en ökning av antalet kända missbrukare under 19 år. 2005 var det en kvinna under 19 år och under 2006 var det tre män och två kvinnor under 19 år, en kvinna och två män var 16 år. Detta bör ses som ett tecken på att det rekryteras nya missbrukare även om det totala antalet kända missbrukare i kommunen sjunker. Vid en jämförelse med uppgifterna från 2005 års kartläggning visar det sig att det var 13 personer från 2006 års kartläggning som inte var kända 2005.

Totalt sett var det flest kända missbrukare mellan 25 och 39 år, 9 män och två kvinnor. Sju missbrukare var över 40 år, sex män och en kvinna och åtta personer var under 25 år, sex män och två kvinnor. Sex personer var kända av två myndigheter.

En kvinna har injicerat narkotika en eller flera gånger under 2006. Tio män och en kvinna har använt narkotika dagligen under perioder av 2006 och elva män och tre kvinnor har använt narkotika någon gång under året.

Amfetamin är det vanligaste narkotikapreparatet, 18 män och två kvinnor har missbrukat amfetamin. Cannabis är det näst vanligaste preparatet, det var 13 män och tre kvinnor som missbrukade cannabis under 2006. Sju personer har missbrukat Bensodiazepiner, 3 män och fyra kvinnor. En kvinna har missbrukat opiater och en man har missbrukat dopingpreparat.

Blandmissbruk var vanligast bland kvinnor, fyra kvinnor och en man har missbrukat amfetamin, cannabis och bensodiazepiner.

BAKGRUND

Nationella handlingsplanen för alkohol och narkotika 2005/06:30 slår fast att det övergripande målet för narkotikapolitiken är ett narkotika fritt samhälle. De narkotikapolitiska insatserna ska riktas mot tillgången och efterfrågan på narkotika i syfte att minska nyrekryteringen till missbruk, förmå personer missbruk att upphöra med sitt missbruk samt minska tillgången till narkotika.

Länsstyrelsen har kartlagt antalet kända narkotika missbrukare i Östergötland under 2004 och 2005. Syftet med kartläggningen var att samla den lokala kunskapen om det av myndigheterna kända missbruket samt att skapa ett gemensamt utgångsläge för det fortsatta arbetet. De uppgifter som skulle kartläggas var vilka missbrukare som respektive myndighet kände till. Detta med avseende på kön, ålder, typ av missbruk och preparat som missbrukas.

Sedan januari 2007 har Åtvidabergs kommun en samordnare som arbetar med alkohol-, drog- och brottsförebyggande arbete. Samordnaren ansåg att det var viktigt att kartlägga de kända narkotika missbrukarna i kommunen även under 2006 för att följa utvecklingen. Kommunen har antagit narkotikapolitiska mål och för att följa upp dessa är det viktigt att fortsätta kartlägga antalet kända missbrukare.

METOD

Denna kartläggning har gjorts på samma sätt som Länsstyrelsen gjorde kartläggningen under 2004 och 2005. Det vill säga samordnaren har tagit hjälp av socialtjänsten, polisen, kriminalvården, beroendeenheten på Landstinget samt Vårdcentralen med att kartlägga de kända missbrukare de haft kontakt med inom respektive myndighet/verksamhet under 2006. De upplysningar som samlats in om varje missbrukare är ålder, kön, typ av missbruk och preparat. All information om kartläggningen skickades till samma personer på varje myndighet som deltagit i kartläggningen under 2004 och 2005. Socialtjänsten, polisen och kriminalvården har lämnat uppgifter om kända missbrukare i Åtvidaberg. Landstinget medverkade inte, Beroende kliniken hade bestämt att de inte skulle medverka i några kartläggningar det här året de var ganska säkra på att de missbrukare som har kontakt med dem även har kontakt med socialtjänsten. Vårdcentralen ansåg att de missbrukare som var kända av dem även var det av socialtjänsten och polisen.

Behandling och analys av data gjordes av samordnaren. Samordnaren har fått sammanställningarna av kartläggningarna från 2004 och 2005 från den tjänsteman inom socialtjänsten som var ansvarig för de tidigare kartläggningarna i kommunen. Sammanställningen av det insamlade materialet behandlades på samma sätt som tidigare förutom att i den senaste kartläggningen görs jämförelser med 2005 för att studera hur många av personerna som även var kända under 2005.

RESULTAT

Antal personer som redovisats från respektive myndighet

Sociala myndigheter	16
Polismyndigheten	15
Kriminalvårdsmyndigheten	1
Landstinget	-

Uppgifter om antal personer som är kända av flera myndigheter

Två myndigheter	Tre myndigheter	Fyra myndigheter
6	-	-

Antal män och kvinnor som använt narkotika under 2006, åldersindelad

Män 40 år och äldre	Män mellan 25 och 39 år	Män mellan 20 och 24 år	Män yngre än 19 år	Totalt
6	9	3	3	21
Kvinnor 40 år och äldre	Kvinnor mellan 25 och 39 år	Kvinnor mellan 20 och 24 år	Kvinnor yngre än 19 år	Totalt
1	2		2	5

Uppgifter om personer som var kända under 2005

Män 40 år och äldre	Män mellan 25 och 39 år	Män mellan 20 och 24 år	Män yngre än 19 år	Totalt
4	5	3		12
Kvinnor 40 år och äldre	Kvinnor mellan 25 och 39 år	Kvinnor mellan 20 och 24 år	Kvinnor yngre än 19 år	Totalt
	1			1

Antal personer som ej var kända under 2005, åldersindelad

Män 40 år och äldre	Män mellan 25 och 39 år	Män mellan 20 och 24 år	Män yngre än 19 år	Totalt
2	4		3	9
Kvinnor 40 år och äldre tidigare	Kvinnor mellan 25 och 39 år	Kvinnor mellan 20 och 24 år	Kvinnor yngre än 19 år	Totalt
1	1		2	4

Antal män respektive kvinnor med olika typer av missbruk, åldersindelad

	Män 40 år och äldre	Män mellan 25 och 39 år	Män mellan 20 och 24 år	Män yngre än 19 år	Totalt
Typ 1					
Typ 2	5	2	2	1	10
Typ 3	1	7	1	2	11
	Kvinnor 40 år och äldre	Kvinnor mellan 25 och 39 år	Kvinnor mellan 20 och 24 år	Kvinnor yngre än 19 år	Totalt
Typ 1		1			1
Typ 2	1				1
Typ 3		1		2	3

Typ 1 – Injicerat narkotika en eller fler gånger under året

Typ 2 – Använt narkotika dagligen eller dagligen under perioder av året

Typ 3 – Använt narkotika någon gång under året

Antal män respektive kvinnor som använt amfetamin, ålderindelad

Män 40 år och äldre	Män mellan 25 och 39 år	Män mellan 20 och 24 år	Män yngre än 19 år	Totalt
6	8	2	2	18
Kvinnor 40 år och äldre	Kvinnor mellan 25 och 39 år	Kvinnor mellan 20 och 24 år	Kvinnor yngre än 19 år	Totalt
	2		2	4

Antal män respektive kvinnor som använt cannabis, ålderindelad

Män 40 år och äldre	Män mellan 25 och 39 år	Män mellan 20 och 24 år	Män yngre än 19 år	Totalt
5	4	3	1	13
Kvinnor 40 år och äldre	Kvinnor mellan 25 och 39 år	Kvinnor mellan 20 och 24 år	Kvinnor yngre än 19 år	Totalt
	1		2	3

Antal män respektive kvinnor som använt bensodiazepiner, ålderindelad

Män 40 år och äldre	Män mellan 25 och 39 år	Män mellan 20 och 24 år	Män yngre än 19 år	Totalt
1	2			3
Kvinnor 40 år och äldre	Kvinnor mellan 25 och 39 år	Kvinnor mellan 20 och 24 år	Kvinnor yngre än 19 år	Totalt
1	1		2	4

Antal män respektive kvinnor som använt opiater, ålderindelad

Män 40 år och äldre	Män mellan 25 och 39 år	Män mellan 20 och 24 år	Män yngre än 19 år	Totalt
Kvinnor 40 år och äldre	Kvinnor mellan 25 och 39 år	Kvinnor mellan 20 och 24 år	Kvinnor yngre än 19 år	Totalt
	1			1

Antal män respektive kvinnor som använt "övrigt", ålderindelad

Män 40 år och äldre	Män mellan 25 och 39 år	Män mellan 20 och 24 år	Män yngre än 19 år	Totalt
	1 dopingpreparat			1
Kvinnor 40 år och äldre	Kvinnor födda 1967-1981	Kvinnor mellan 20 och 24 år	Kvinnor yngre än 19 år	Totalt

ANALYS/DISKUSSION

Det totala antalet kända missbrukare verkar sjunka i kommunen. Något som kan verka anmärkningsvärt är dock att endast hälften av dem kända missbrukarna under 2006 var kända 2005.

Landstinget har inte medverkat i 2006 års kartläggning, detta bör enligt beroendekliniken inte påverka resultatet med anledning av att de flesta som är kända på beroendekliniken även är kända av socialtjänsten. Vårdcentralen har inte medverkat i kartläggningarna 2004 eller 2005 heller. Det som kan påverkas är resultatet av hur många missbrukare som är kända av flera myndigheter. När det gäller Vårdcentralens uteblivna kartläggning kan missbrukare som missbrukar narkotikaklassade läkemedel missas i kartläggningen, dessa personer kan remitteras till beroendekliniken, men då beroendekliniken inte medverkar i kartläggningen missas de även där i så fall.

Det var endast sex personer som var kända av två myndigheter och det verkar som om myndigheterna har olika uppfattning om missbrukets omfattning. Socialtjänsten verkar rapportera att det är fler som missbrukar narkotika dagligen under perioder medan polisen uppger att samma personer missbrukat någon gång under året. Detta kan dock bero på att polisen och socialtjänsten inte har samma kännedom om personerna. Polisen rapporterar utifrån de som tagits narkotikapåverkade någon gång under året medan socialtjänsten kanske har mer kännedom om missbrukets omfattning hos de kända personerna.

Det är fler kvinnor än män som missbrukar amfetamin, cannabis och bensodiazepiner. Kvinnorna missbrukar bensodiazepiner i större utsträckning än männen, det kan vara ett tecken på att de missbrukande kvinnorna lider av så kallad dubbeldiagnos med både psykisk ohälsa och missbruksproblematik i större omfattningen än männen.

Det verkar som om missbruket går ner i ålder då antalet kända missbrukare under 19 år har ökat från en till fem på ett år. Detta kan ses som ett tecken på att Åtvidabergs kommun behöver arbeta med insatser för att minska nyrekryteringen av missbrukare.

Kommunen har saknat samordning av förebyggande arbete fram till och med 2007. Under våren 2007 har Åtvidabergs brottsförebyggande råd; ÅBRÅ återuppstartats. ÅBRÅ har en ledningsgrupp som består av politiker, förvaltningschefer och samordnaren från kommunen och chefen på vårdcentralen och närpolischefen. ÅBRÅ har en organisationsplan med både alkohol och narkotikapolitiska mål som följer den nationella handlingsplanen för alkohol och narkotika 2005/06:30. Det vill säga det övergripande målet för narkotikapolitiken är ett narkotika fritt samhälle. De narkotikapolitiska insatserna ska riktas mot tillgången och efterfrågan på narkotika i syfte att minska nyrekryteringen till missbruk, förmå personer missbruk att upphöra med sitt missbruk samt minska tillgången till narkotika.

I en enkätundersökning som nyligen gjorts på högstadiet men inte publicerats ännu visar det sig att ca 70 % (292/414) av eleverna i årskurs 7, 8 och 9 har druckit alkohol, 55 % av dessa har varit berusade och 65 % av ungdomarna som uppgav att de dricker alkohol bjuds på alkohol hemma. Det var 3,1% av flickorna på högstadiet som uppgav att de har missbrukat narkotika, medan inga pojkar uppgav att de missbrukat narkotika.

Det är viktigt med insatser för att höja debutåldern för alkohol för att minska nyrekrytering av narkotikamissbrukare då det är känt att flertalet unga som provar narkotika är berusade av alkohol.

De insatser som planeras för att höja debutåldern för alkohol är föräldrastöd till föräldrar med elever på högstadiet och elever som går i sjätte klass. Tanken är att föräldrar ska informeras om vikten av att de inte bjuder eller köper ut alkohol till sina barn och ungdomar. Det kommer även att arbetas fram ett kontrakt där eleverna erbjuds skriva på att de inte kommer att börja röka, snusa eller dricka alkohol under högstadietiden och föräldrarna förbinder sig att inte bjuda eller köpa ut alkohol till sina barn. Alla föräldrar och elever kommer att informeras om kontraktet på första utvecklingssamtalet i sjuan och de får ta ställning till om de vill skriva under. Skolan och socialtjänsten samverkar för att arbeta med elever på högstadiet. Det är kill- och tjejgrupper som träffas regelbundet. Syftet med grupperna är att de ska stärkas i att inte börja dricka och att våga säga nej. Det finns tankar om att utveckla grundskolorna genom att införa social och emotionell träning i skolan från lågstadiet till högstadiet, eftersom forskning har visat att eleverna i skolor som systematiskt arbetar med dessa metoder klarar studierna bättre. Dessutom verkar skolklimatet bli mjukare och elevernas riskbeteenden minskar.

Kommunen har beviljats närmre en miljon kronor i statliga bidrag för att bygga upp en öppen verksamhet för att behandla missbrukare. Minskar andelen narkotikamissbrukare i kommunen bör även nyrekryteringen av missbrukare minska

Kommunen har dessutom sökt 2,9 miljoner för att öka samverkan mellan skolan, socialtjänsten, polisen och barn och ungdomspsykiatri för utsatta barn och ungdomar. Det har förts en del diskussioner om hur samverkan kan förbättras. Det har sökts pengar till fyra delprojekt, det är att fortsätta med ovan nämnda kill- och tjejgrupper på högstadiet, praktisk verksamhet för omotiverade ungdomar på individuella programmet, kompetensutveckling inom skolan, utveckling av föräldrastöd till föräldrar med barn mellan 0-16 år. Tilldelas inte kommunen de sökta medlen är det ändå av största vikt att dessa parter börjar samverka kring utsatta barn och ungdomar för att förhindra nyrekrytering av unga missbrukare.

När det gäller tillgången till narkotika har antalet narkotikabrott ökat vilket skulle kunna vara ett resultat av ett effektivt polisarbete. Enligt polisen införskaffas det mesta av den narkotika som missbrukas av personer i Åtvidaberg i Linköping. De elever i enkätundersökningen som uppgett att de missbrukat narkotika uppgav att de fått tag på narkotikan via kompisar.